

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o kontrole realizácie externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu, v strednej odbornej škole a v konzervatóriu v SR v školskom roku 2011/2012

Cieľom bolo zistiť stav realizácie externej časti (EČ) a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky (PFIČ MS) na gymnáziu (G), v strednej odbornej škole (SOŠ) a v konzervatóriu (KON). Školskí inšpektori vykonali inšpekcie v **102** školách, z toho na **44** G, v **54** SOŠ a v **4** KON. Z celkového počtu škôl bolo 13 cirkevných, 26 súkromných, 12 škôl bolo s vyučovacím jazykom národností.

Pripravenosť škôl na externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky

V prípravnej fáze postupovali školy podľa pokynov Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania (NÚCEM). Určení školskí koordinátori (ŠK) boli prevažne zástupcovia riaditeľov škôl, nimi poverení pedagogickí zamestnanci, v jednom prípade riaditeľka školy a konateľka školy. V potrebnom rozsahu zabezpečili včasnú informovanosť žiakov, učiteľov a rodičov o organizácii a priebehu MATURITY 2012. Pri určení administrátorov, pomocných hodnotiteľov a zapisovateľov tém z vyučovacích jazykov boli dodržané podmienky ich výberu. Kritériá pre pomocný dozor nespĺňal učiteľ v *Konzervatóriu, Exnárova 8, Košice*, ktorý bol aprobovaný pre vyučovanie testovaného predmetu (SJL). V 2 školách (*Súkromná stredná odborná škola – Magán Szakközépiskola Trhovisko 776/1, Zlaté Klasy; Gymnázium Andreja Vrábla, Mierová 5, Levice*) neboli určení zapisovatelia tém PFIČ z vyučovacích jazykov a v *súkromnej SOŠ v Zlatých Klasoch* ani pomocní hodnotitelia úloh s krátkou odpoveďou (ÚKO). Pri rozdelení žiakov do skupín rešpektovali ŠK stanovený počet s výnimkou 2 škôl (*Spojená škola, Komárňanská 28, Nové Zámky – 3 skupiny; Stredná odborná škola, SNP 16, Sabinov – 1 skupina*), v ktorých bolo bez súhlasu NÚCEM po 19 žiakov. Vo viacerých subjektoch bolo v zmysle pokynov realizované spájanie žiakov do spoločných skupín.

V 30 školách (8 G, 22 SOŠ) sa testovania zúčastnili 59 žiaci (G – 10, SOŠ – 49) so zdravotným znevýhodnením (ZZ), ktorí mali podmienky na vykonanie MS, až na 1 výnimku, upravené v súlade s právnymi predpismi a pokynmi. Väčšinou pracovali v osobitne vyčlenených miestnostiach s prideleným administrátorom a v prípade potreby aj s asistentom. Žiačky so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (*Obchodná akadémia, Mládežnícka 158/5, Sereď*), ktorá bola na základe špeciálnopedagogického vyšetrenia zaradená podľa druhu zdravotného znevýhodnenia (vývinové poruchy učenia) do 1. skupiny funkčného obmedzenia, bol na základe odporúčania centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie predĺžený čas na vypracovanie jednotlivých častí MS až o 50 %, čím sa nerešpektovali v plnej miere Pokyny pre ŠK týkajúce sa úpravy podmienok na vykonanie EČ a PFIČ MS pre žiakov so ZZ.

V jednom subjekte v Prešovskom kraji sa EČ a PFIČ MS zo zdravotných dôvodov nezúčastnila predsedníčka školskej maturitnej komisie (ŠMK), v súlade s právnymi predpismi ju zastúpil riaditeľ školy. V *Strednej odbornej škole – Szakközépiskola, Rákocziho 23, Kráľovský Chlmec* predsedníčka predmetovej maturitnej komisie (PMK) SJSL vykonávala aj funkciu predsedníčky PMK SJL napriek tomu, že menovací dekrét na túto funkciu mala vystavený len pre predmet SJSL.

Školy pripravili primerané podmienky testovania podľa stanoveného časového harmonogramu.

Priebeh a organizácia administrácie testov externej časti maturitnej skúšky

EČ MS z vyučovacích jazykov kontrolovali školskí inšpektori v 45 školách, z cudzích jazykov v 28 školách, z matematiky v 29 školách.

Počty žiakov podľa predmetov na G, v SOŠ a v KON, z nich počet žiakov so zdravotným znevýhodnením sú uvedené v tabuľke.

Predmety		SJL	SJSL	MJL	AJ	NJ	RJ	FJ	TJ	MAT	Počet žiakov spolu	Z toho žiaci so ZZ
Druh školy	Počet škôl	Počet žiakov										
G	44	902	0	27	470	65	11	1	2	565	2 043	10
SOŠ	54	1 494	66	134	772	385	40	20	0	265	3 176	49
KON	4	77	0	0	0	0	0	0	0	0	77	0
Spolu	102	2 473	66	161	1 242	450	51	21	2	830	5 296	59

Školskí koordinátori prevzali v dňoch administrácie testov druhú zásielku od riaditeľov škôl spravidla v prítomnosti predsedov ŠMK, predsedov PMK, zhromaždených administrátorov a učiteľov vykonávajúcich pomocný dozor. V *Súkromnej SOŠ – Magán Szakközépiskola, Trhovisko 776/1, Zlaté Klasy* sa učelia a majstri odbornej výchovy vykonávajúci pomocný dozor porady nezúčastnili.

V *Súkromnej hotelovej akadémii, M. R. Štefánika 148/27, Považská Bystrica* školská koordinátorka na úvod oboznámila prítomných so skutočnosťou, že 8 uchádzačov štúdia jednotlivých predmetov sa z dôvodu zistení ŠSI (nesplnenie podmienky prihlásenia sa na MS) nezúčastní testovania EČ a PFIČ MS zo SJL a z cudzieho jazyka. V *Spojenej škole, Hlavná 2, Žilina – Bytčica* sa v deň konania EČ a PFIČ MS zo SJL do školy bez ospravedlnenia nedostavili 2 žiaci. V *Spojenej škole, v organizačnej zložke – SOŠ obchodu a služieb, Špitálska 4, Banská Štiavnica* sa neuskutočnila EČ dobrovoľnej maturitnej skúšky z MAT, nakoľko sa na ňu nedostavili prihlásení žiaci. Riaditeľka školy informovala o uvedenej situácii NÚCEM a testy uložila na miesto zabezpečené proti neregulárnej manipulácii.

Predsedovia PMK s výnimkou 3 škôl (*Spojená škola, Komárňanská 28, Nové Zámky; SOŠ – Szakközépiskola, Rákocziho 23, Kráľovský Chlmec; Súkromná SOŠ – Magán Szakközépiskola, Trhovisko 776/1, Zlaté Klasy*) prideliť administrátorov náhodným výberom k jednotlivým skupinám a vpísali ich mená do zoznamov žiakov. V *Škole pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium, Teplická 7, Bratislava* neboli do zoznamov na dverách miestností určených na administráciu dopísané mená administrátorov ANJ. Administrátori s výnimkou 1 školy prevzali pripravené materiály, skontrolovali počet a správnosť testov a odpovedových hárkov (OH) EČ MS, v cudzích jazykoch aj zvukové nahrávky. V *Súkromnej SOŠ – Magán Szakközépiskola, Trhovisko 776/1, Zlaté Klasy* kontrolu správneho počtu testov (SJL, SJSL) a ich rozdelenie v potrebnom počte a variantoch do jednotlivých skupín vykonali koordinátorka a predsedníčka PMK bez prítomnosti administrátorov, ktorí boli v triedach, kde žiaci už vyplňali OH pred časom stanoveným v Pokynoch pre administrátorov.

Pri kontrole priebehu administrácie testov boli v *Súkromnej obchodnej akadémii, M. R. Štefánika 148/27, Považská Bystrica* zistené organizačné nedostatky pri úvodných pokynoch administrátorov napísaním nesprávneho časového limitu vypracovania testu na tabuľku (2 skupiny - SJL, ANJ) a nezabezpečením striedavého rozdania testu s rôznym kódom v 1 skupine SJL. Po upozornení školskými inšpektorkami, uvedené nedostatky odstránili pred písaním testov. V skupine ANJ administrátorka neskontrolovala kompletne vypísanie záhlavia

odpovedových hárkov. Počas administrácie testov sa v tejto škole vyskytli rušivé momenty (vyzváňanie budíka v mobile v skupine RUJ, počas počúvania s porozumením otváranie okna administrátorkou ANJ a kontrola občianskych preukazov predsedníčkou PMK).

V *Súkromnom gymnáziu, Kremnická 26, Bratislava* počas administrácie testov zo SJL odobral administrátor jednej žiačke nedovolenú pomôcku, ktorú dal posúdiť predsedníčkam ŠMK a PMK. Keďže jej obsah nekorešpondoval s úlohami v teste, po zázname do protokolu a po upozornení, predsedníčka ŠMK povolila žiačke pokračovať v práci. Pod dohľadom predsedníčky PMK SJL bolo dovolené žiakovi, ktorý odpovedal na ÚKO priamo do testu, prepísať odpovede do OH.

V *Súkromnej SOŠ – Magán Szakközépiskola, Fučíkova 426, Sládkovičovo* sa administrácia testov z ANJ v skupine č. 18 uskutočnila v čiastočnom rozpore s Pokynmi pre administrátorov EČ MS. Administrátor neposkytol žiakom úplné inštrukcie súvisiace s testovaním. Neupozornil ich na možnosť písať poznámky iba na pomocný papier označený pečiatkou školy, na pravidlá, ktoré je potrebné dodržať pri opustení miestnosti počas testovania. Až v poslednej tretine času testovania zdôraznil nevyhnutnosť odlišovať veľké a malé písmená pri zápise odpovedí do OH, chýbali inštrukcie k oprave prípadných chýb v OH. Za zásadný nedostatok je možné považovať skutočnosť, že administrátor vykonával kontrolu úplnosti a správnosti vyplnenia záhlavia OH počas všetkých troch častí zvukovej nahrávky, čím evidentne rušil sústredenie žiakov. Pri administrácii testov z NEJ žiaci nemali k dispozícii 5-minútový časový limit na pozorné prečítanie pokynov a prezretie testu.

Predsedovia ŠMK a PMK dohliadali na plynulý a regulárny priebeh administrovania EČ MS v jednotlivých skupinách, kontrolovali dodržanie pokynov a plnili ďalšie určené úlohy. Počas konania EČ MS bol na chodbách prítomný pomocný dozor.

Po skončení administrácie testov prevzali koordinátori od administrátorov testy a OH, spoločne s predsedami ŠMK a PMK OH prekontrolovali. V prípade testov z ANJ v *Súkromnej obchodnej akadémii, M. R. Štefánika 148/27, Považská Bystrica* boli do OH doplnené chýbajúce údaje v záhlaví - známka, značka testu. V *Evanjelickom lýceu, Vranovská 2, Bratislava* originály OH EČ MS (SJL) pred dočasným uložením na bezpečné miesto do doby hodnotenia ÚKO podpísala namiesto predsedníčky PMK riaditeľka školy.

V 1 kontrolovanom subjekte (*Stredná priemyselná škola strojnícka, Duklianska 1, Prešov*) nebol počas administrácie EČ MS z matematiky prítomný riaditeľ školy z dôvodu čerpania dovolenky.

Priebeh administrácie PFIČ MS z vyučovacích a cudzích jazykov

Pred zverejnením tém PFIČ MS z vyučovacích jazykov a zadaní z cudzích jazykov rozdali ŠK potrebný počet dvojhárkov/hárkov a ostatných potrebných materiálov administrátorom, ktorí odišli podľa harmonogramu do učební. Poverení učitelia zapísali témy PFIČ MS vyhlásené prostredníctvom Slovenského rozhlasu a predsedovia PMK zápis skontrolovali. Po zverejnení tém PFIČ MS zo SJL a zadaní z cudzích jazykov ŠK zabezpečili ich vytlačenie pre každého žiaka a v stanovenom čase ich spolu s predsedami PMK doručili do učební, v ktorých boli žiaci pod dozorom administrátorov alebo za prítomnosti pomocného dozoru.

V *Spojenej škole, Komárňanská 28, Nové Zámky* mali administrátori v 2 učebniach k dispozícii notebook, témy prevzaté z internetu premietli na interaktívnu tabuľu, v ostatných skupinách ich prepísali na tabuľu a predsedníčka PMK skontrolovala správnosť ich prepisu. Koordinátorka *Súkromnej SOŠ – Magán Szakközépiskola, Trhovisko 776/1, Zlaté Klasy* nezabezpečila také technické podmienky, ktoré by umožňovali prepis tém PFIČ MS z rozhlasu. V *Súkromnej obchodnej akadémii, M. R. Štefánika 148/27, Považská Bystrica* administrátorka neskontrolovala zápis témy v dvojhárkoch u všetkých žiakov, po upozornení

školskou inšpektorkou si údaje dopísali. V 1 škole v Trenčianskom kraji písali žiaci so ZZ do pripravených notebookov, ktoré boli na začiatku administrovania PFIČ zo SJL skontrolované predsedom ŠMK.

Po ukončení administrácie PFIČ MS prevzali ŠK od administrátorov dvojhárky/hárky PFIČ MS, pomocné papiere, spolu s administrátormi skontrolovali správnosť údajov, uložili ich do pripravených obálok a odovzdali riaditeľom škôl na uloženie na bezpečné miesto.

Hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou EČ MS z vyučovacích a cudzích jazykov

Hodnotenie ÚKO z vyučovacích a cudzích jazykov bolo realizované podľa stanoveného časového harmonogramu vo vyhradených miestnostiach. ŠK zabezpečili po stiahnutí z internetu potrebný počet kópií Kľúča správnych odpovedí (KSO) pre hodnotiteľov a pomocných hodnotiteľov. Predsedovia PMK, po prekontrolovaní neporušenosti obálok s originálmi OH, rozdali príslušný počet OH pomocným hodnotiteľom a oboznámili ich so spôsobom hodnotenia odpovedí na ÚKO. V *SOŠ, SNP 16, Sabinov* bol v rozpore s pokynmi NÚCEM pomocným hodnotiteľom (2) pridelený vyšší počet OH. V *Súkromnej SOŠ – Magán Szakközépiskola, Trhovisko 776/1, Zlaté Klasy*, z dôvodu neurčenia pomocných hodnotiteľov, vykonávali hodnotenie zo SJL a SJSL predsedníčka PMK a školská koordinátorka. Do tejto činnosti boli po ukončení PFIČ MS zainteresovaní tiež administrátori, ktorí po dokončení opravy odpovedí na ÚKO podpísali OH i napriek tomu, že niektoré z nich nehodnotili.

Predsedovia PMK dohliadali na priebeh opráv, s pomocnými hodnotiteľmi priebežne riešili vzniknuté nejasnosti. Odborné problémy telefonicky konzultovali s poverenými zamestnancami NÚCEM, následne realizovali potrebné korekcie hodnotenia. Vzhľadom na problém s telefonickým prístupom na NÚCEM, využili školy možnosť vzájomnej výmeny odkonzultovaných získaných informácií.

Ohodnotené a podpísané OH boli odovzdané riaditeľom škôl, ktorí ich uložili na miesto zabezpečené proti neregulárnej manipulácii. S výnimkou uvedených nedostatkov sa oprava ÚKO uskutočnila v súlade s pokynmi.

Predsedovia PMK SJL v Košickom kraji vyjadrili nespokojnosť s nejednoznačnou formuláciou niektorých úloh v teste EČ MS, s ich neprehľadnosťou a časovou náročnosťou spracovania.

Iné zistenia

V *Spojenej škole, Komárňanská 28, Nové Zámky*, podľa vyjadrenia školskej koordinátorky, bola alternatíva prebratia tém z vyučovacích jazykov z internetu administrátormi v učebniach a ich premietnutie na interaktívnu tabuľu vopred konzultovaná s kompetentným zamestnancom Krajského školského úradu v Nitre. S daným postupom súviselo i pridelenie skupín vopred určeným, technicky zručným administrátorom. Z hľadiska počtu skupín maturujúcich žiakov i náležitého výkonu činností v spolupráci s príslušnými predsedami ŠMK a PMK, bolo v tejto škole menej optimálne určenie spoločného školského koordinátora pre obe organizačné zložky.

V *Súkromnej SOŠ – Magán Szakközépiskola, Trhovisko 776/1, Zlaté Klasy* školská inšpekcia zistila nedostatky v pedagogickej dokumentácii žiakov externej formy štúdia, ktorí konali EČ a PFIČ MS. Podľa zápisov v katalógových listoch bolo v školskom roku 2010/2011 žiakom vydané polročné vysvedčenie dňa 28. 01. 2011 napriek tomu, že podľa protokolov o komisionálnych skúškach konali z niektorých predmetov skúšky až po tomto termíne (z predmetu nemecký jazyk konali skúšku za jednotlivé polroky až 11. 03. 2011, z predmetu matematika až 30. 05. 2011). Protokoly o komisionálnych skúškach neboli vedené

na tlačivách podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva, obsahovali nedostatky (chýbal dátum konania komisionálnej skúšky z niektorých predmetov; niektoré komisie neboli trojčlenné; nie v každom predmete forma komisionálnej skúšky zodpovedala charakteru učiva). Kontrolou katalógových listov žiakov bolo zistené, že niektorí žiaci postúpili do 2. ročníka štúdia napriek tomu, že podľa záznamov v katalógových listoch neukončili úspešne 1. ročník štúdia (nezapísané známky z niektorých predmetov). Podľa vyjadrenia riaditeľky školy žiaci komisionálne skúšky vykonali, len pedagogická dokumentácia nebola vedená dôsledne.

Pri tematickej inšpekcii, ktorá bola v *Súkromnej hotelovej akadémii, Považská Bystrica* zameraná na kontrolu pedagogickej dokumentácie uchádzačov štúdia jednotlivých predmetov prihlásených na MS sa zistilo, že 8 uchádzačov nespĺnilo podmienky prihlásenia sa na MS. Na základe uložených opatrení ich škola nepripustila k EČ a PFIČ MS.

Záver

Prípravu testovania EČ a PFIČ zabezpečili takmer všetky školy veľmi zodpovedne. ŠK sa oboznámili s materiálmi k realizácii maturitnej skúšky, dôsledným prístupom včas zabezpečili informovanosť žiakov, rodičov a učiteľov. Negatívom pripravenosti bolo nesplnenie podmienky pri určení 1 pomocného dozoru, v 2 školách nedodržanie počtu žiakov v skupinách a v 2 nezabezpečenie zapisovateľa tém PFIČ. V 1 kontrolovanom subjekte neurčili pomocných hodnotiteľov ÚKO zo SJL a SJSL a nerešpektovali aktuálne Pokyny pre ŠK, v dôsledku čoho bol žiačke s vývinovými poruchami učenia nad ich rámec predĺžený čas na vypracovanie oboch častí MS.

Priebeh a organizácia administrovania testov EČ MS boli realizované podľa časového harmonogramu, vyskytli sa nedostatky v dodržiavaní pokynov. V 3 školách neboli administrátori k jednotlivým skupinám pridelení na základe náhodného výberu. V 1 škole koordinátor nezabezpečil rozdanie testov administrátorom tak, aby mohli skontrolovať ich úplnosť a bezchybnosť. Rezervy boli v dôslednosti organizačnej práce administrátorov. Pri úvodných pokynoch v 2 skupinách napísali na tabuľu nesprávny časový limit vypracovania testu, v 1 skupine SJL administrátor nezabezpečil striedavé rozdanie testu s rôznym kódom a v skupine ANJ neskontroloval kompletne vyplnenie záhlavia testu. V 1 SOŠ administrátor poskytol žiakom neúplné inštrukcie súvisiace s administráciou testov, nebol dodržaný 5 minútový časový limit na pozorné prečítanie si pokynov a prezretie testu žiakmi.

Priebeh administrovania PFIČ MS bol plynulý, zabezpečený prostredníctvom internetu a rozmnožovacej techniky škôl. V 1 škole nebol spôsob prebratia tém a zadaní administrátormi v triedach v súlade s pokynmi. Administrátorka v skupine SJL neskontrolovala u všetkých žiakov zápis témy v dvojhárkoch.

Pri hodnotení odpovedí na ÚKO participovali ŠK a predsedovia PMK i ŠMK v kontrolovaných školách prevažne v súlade s požiadavkami na jeho odborné a organizačné zabezpečenie. V rozpore s pokynmi bol v 1 škole 2 hodnotiteľom pridelený vyšší počet OH zo SJL. Hodnotenie zabezpečovali v 1 škole predsedníčka PMK a koordinátorka za spoluúčasti administrátorov, ktorí podpisom potvrdili aj hodnotenie takých OH, v ktorých opravy nevykonali.

Štátna školská inšpekcia na základe zistených nedostatkov uložila vedúcim pedagogickým zamestnancom kontrolovaných subjektov opatrenia smerujúce k dodržiavaniu právnych predpisov a k dôslednému plneniu pokynov NÚCEM.

Odporúčania a podnety

Národnému ústavu certifikovaných meraní vzdelávania

- formulovať jednoznačne úlohy v teste EČ MS
- pripraviť obsah Kľúčov správnych odpovedí na ÚKO so zapracovaním viacerých alternatív riešenia
- zabezpečiť v čase prebiehajúceho testovania a najmä počas opráv ÚKO viac telefónnych liniek za účelom konzultácie

Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR

- určiť v právnom predpise zodpovednosť riaditeľov stredných škôl za organizačné zabezpečenie EČ a PFIC MS